

Noortevaldkonna kvaliteedihindamise juhend

Downloaded 16.09.2026

Viimati uuendatud 16.09.2026

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
1.1. Kvaliteedijuhtimine ja -hindamine noortevaldkonnas	3
1.2. Kellele on juhend mõeldud?	6
1.3. Hindamisest saav kasu kohalikule omavalitsusele ja teenuseosutajale	7
2. Noortevaldkonna kvaliteedijuhtimise süsteem	7
2.1. Kvaliteedijuhtimise süsteemi ülesehitus	9
2.2. Noortevaldkonna kvaliteedi hindamismudelid	11
2.2.1. Mudelite loogika ja eesmärk	11
2.2.2. Noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudel ehk KOV-i mudel	12
2.2.3. Noortevolikogude kvaliteedi hindamise mudel	13
2.3. Kvaliteedihindamise protsess	14
2.4. Hindamiskeskond Haridussilm	16
3. Noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudel ehk KOV mudel	19
3.1. KOV mudeli loogika ja eesmärk	19
3.1.1. Mudeli rakendamine prakikas	21
3.1.2. Mudeli roll pidevas kvaliteedijuhtimises	22
3.2. KOV mudeli ülesehitus	22
3.2.1. Visioon ja eesmärgid	25
3.2.2. Alaeesmärgid ja indikaatorid	25
3.2.3. Tõendite roll hindamisel	27
3.3. Hindamise põhimõtted ja rollid	28
3.3.1. Enesehindajate roll	29
3.3.2. Välishindajate roll	30
3.3.3. Koostöö hindamisprotsessis	31
3.4. Hindamisprotsess: etapid ja andmed	31
3.4.1. Andmed hindamisprotsessis	34
3.4.2. Ankeedid andmete kogumise toetamiseks	36
3.5. Enesehindamise juhend	37
3.5.1. Ettevalmistus enesehindamiseks	38
3.5.2. Andmed ja tõendid enesehindamises	39
3.5.3. Hindamise läbiviimine Haridussilmas	40
3.5.4. Meeskonnatöö ja konsensus	41
3.6. Välishindamise juhend	42
3.6.1. Ettevalmistus ja välishindamise meeskond	43
3.6.2. Välishindamise läbiviimine	44
3.6.3. Andmed ja infoallikad välishindamisel	45
3.6.4. Meeskonnatöö ja konsensus välishindamisel	45
3.6.5. Tagasiside andmine hindamispäeval	46
3.6.6. Välishindamise väljund Haridussilmas	47
3.7. Tulemuste kasutamine	48
3.7.1. Hindamistulemuste tõlgendamine	49
3.7.2. Tugevuste ja arenguvajaduste koondamine	50
3.7.3. Sihttaseme ja arengusuuna määramine	51
3.7.4. Prioriteetide seadmine ja arendustegevuste kavandamine	51
3.8. Hindamistsükkel ja ajakava	53
3.8.1. Soovituslik hindamistsükkel	54

3.8.2. Hindamise ajastamine ja seosed teiste protsessidega	54
---	-----------

1. Sissejuhatus

Noortevaldkonna kvaliteedihindamise juhendi eesmärk on toetada kohalikke omavalitsusi ja noortevaldkonna tegijaid noortevaldkonna kvaliteedi teadlikul juhtimisel ja arendamisel. Kvaliteet noortevaldkonnas ei teki iseenesest, vaid eeldab süsteemset lähenemist, mis hõlmab tegevuste kavandamist, elluviimist, tulemuste hindamist ja pidevat parendamist. Juhendmaterjal pakub selleks ühtse raamistiku, kirjeldades hindamise põhimõtteid, protsessi ja rolle.

Noortevaldkonna kvaliteedihindamise juhend on praktiline töövahend noortevaldkonna korralduse, teenuste ja tegevuste kaardistamiseks ning arendamiseks.

Juhend:

- selgitab noortevaldkonna kvaliteedihindamise süsteemi ja aitab valida sobivat hindamismudelit;
- tutvustab hindamismudelite ülesehitust, etappe ja rollijaotust ning annab praktilisi juhiseid;
- selgitab, kuidas tulemusi arenguplaanide kujundamisel kasutada.

Lisaks aitab juhend teha kaalutletud otsuseid, mõista paremini noorte vajadusi ja märgata arendamist vajavaid valdkondi.

Viimati uuendatud 27.08.2026

1.1. Kvaliteedijuhtimine ja -hindamine noortevaldkonnas

Noortevaldkonna kvaliteedijuhtimine ja -hindamine moodustavad tervikliku süsteemi, mille eesmärk on toetada noorte arengut läbimõeldud, järjepidevalt juhitud ja teadlikult arendatud tegevuste kaudu. Kvaliteedijuhtimine lähtub arusaamast, et kvaliteet ei ole üksik tulemus, vaid järjepidev protsess. See hõlmab tegevuste kavandamist, elluviimist, hindamist ja arendamist, et noortevaldkonna tegevused oleksid eesmärgipärased, läbipaistvad ja kooskõlas kohalike vajadustega. Kvaliteedihindamine on selle protsessi loomulik osa, mille kaudu analüüsitakse, kuidas seatud eesmärgid on ellu viidud, millised praktikad toimivad ning kus on arenguvajadused. Hindamine loob aluse teadlikele otsustele ja aitab vältida juhuslikke või üksnes kogemustel põhinevaid valikuid.

Kvaliteet ja klient noortevaldkonnas

Kvaliteet noortevaldkonnas tähendab, et noortele pakutavad tegevused on läbimõeldud, eesmärgipärased ja noore arengut toetavad. Kvaliteet avaldub nii tegevuste sisus kui ka nende korralduses – selgetes eesmärkides, pädevates töötajates, noorte kaasamises ja teenuste kättesaadavuses. Kvaliteet ei ole staatiline, vaid kujuneb pidevalt vastavalt noorte vajadustele, ootustele, tagasisidele ja kogukonnas toimuvatele muutustele. Noortevaldkonnas ei käsitleta **noort pelgalt teenuse tarbijana, vaid aktiivse osalisena, kelle kogemused ja tagasiside mõjutavad otseselt tegevuste sisu ja kvaliteeti**.

Kvaliteedijuhtimise mõtteviis ja kultuur

Kvaliteedijuhtimine on terviklik lähenemine, mis väärtustab teadlikku tegutsemist ja järjepidevat õppimist. See tähendab, et nii teenuseosutajad kui ka otsustajad mõtestavad regulaarselt, miks ja kuidas nad tegutsevad, ning kasutavad saadud teadmisi tegevuste parendamiseks.

Kvaliteedijuhtimise oluline osa on kvaliteedikultuur – suhtumine ja tegutsemisviis, mis soodustab koostööd, avatust, noorte kaasamist ning otsuste tegemist selgelt sõnastatud eesmärkide põhjal.

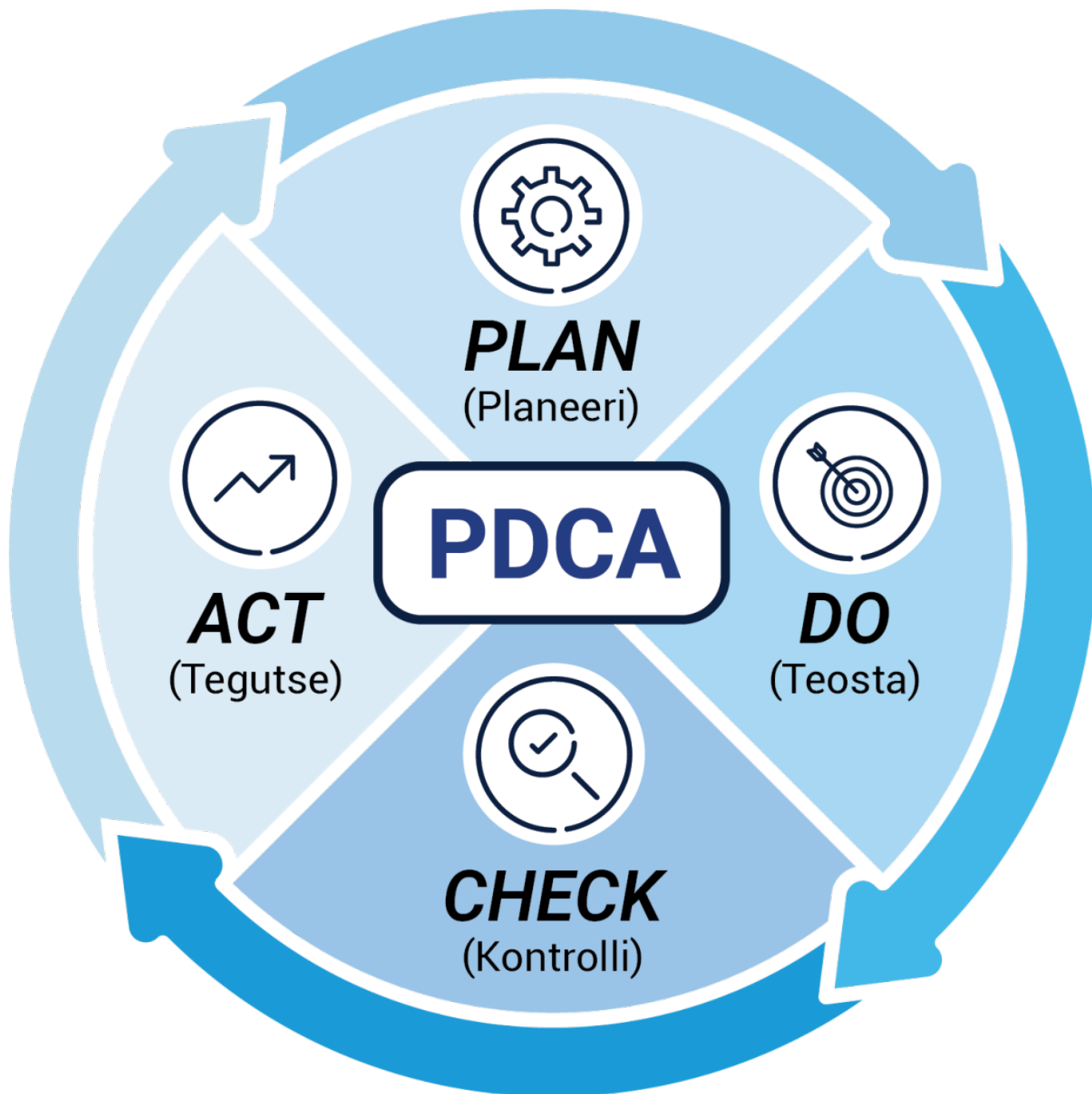
Soovitame tutvuda ka Tiia Tammaru videoloengutega „**Kvaliteedijuhtimise alused ja põhimõtted**“ ja „**Kvaliteedijuhtimise meetodid ja mudelid**“, mis on kättesaadavad Tallinna Ülikooli Digiriigis.

Kvaliteedijuhtimise üks peamisi tööriistu on **PDCA-tsükkel (Plan–Do–Check–Act)**. See toetab järjepidevat parendamist ning aitab siduda kavandamise, elluviimise, hindamise ja arendamise ühtseks tervikuks.

Sama loogika on aluseks ka käesolevas juhendis käsitletavale kvaliteedihindamisele.

- Planeeri (Plan): sõnastatakse eesmärgid ja kavandatakse tegevused, lähtudes noorte olukorrast ja vajadustest.
- Teosta (Do): tegevused viiakse ellu.
- Kontrolli (Check): analüüsitakse tulemusi ja kogutakse tagasisidet.
- Tegutse (Act): tehakse järeldused ja viiakse ellu parendused.

Selline tsükliline lähenemine aitab tagada, et hindamine ei jää ühekordseks tegevuseks, vaid kujuneb järjepideva arendamise loomulikuks osaks. Hindamistulemusi kasutatakse teadlikult edasiste otsuste ja arendustegevuste kavandamisel.

Hindamise roll arengus ja koostöös

Hindamine on kvaliteeditsükli osa, mis aitab regulaarselt analüüsida, kuidas on eesmärgid ellu viidud, millised tegevused toimivad ning kus on vaja muutusi.

Hindamine aitab:

- sõnastada arendusvajadusi;
- seada prioriteete;
- teha teadlikke juhtimisotsuseid;
- siduda tulemusi edasise tegevuse ja planeerimisega.

Ühised arutelud ja tagasisidestamine aitavad kujundada ühist arusaama, tugevdada koostööd ja jagada

vastutust. Kui hindamistulemusi kasutatakse teadlikult planeerimises ja juhtimises, muutub hindamine praktiliseks tööriistaks, mis toetab noortevaldkonna järjepidevat arengut.

Järgmises peatükis kirjeldatakse, kuidas kvaliteedijuhtimise põhimõtted moodustavad noortevaldkonnas ühtse süsteemi ning milliste mudelite ja töövahendite kaudu neid rakendatakse.

Viimati uuendatud 19.08.2026

1.2. Kellele on juhend mõeldud?

Noortevaldkonna kvaliteedihindamise juhend on praktiline töövahend noortevaldkonna korralduse, teenuste ja tegevuste kaardistamiseks ning arendamiseks.

Juhend aitab kujundada ühist arusaama kvaliteedist ning kasutada hindamistulemusi arendustegevuste kavandamisel:

- selgitab noortevaldkonna kvaliteedihindamise süsteemi ja aitab valida sobivat hindamismudelit;
- tutvustab hindamismudelite ülesehitust, etappe ja rollijaotust ning annab praktilisi juhiseid kvaliteedihindamise läbiviimiseks;
- selgitab, kuidas tulemusi arenguplaanide kujundamisel kasutada.

Juhend on abimaterjaliks:

- kohalike omavalitsuste noortevaldkonna eest vastutajatele ja arendajatele;
- huvihariduse ja noorsootöö tegevuste ja teenuste osutajatele, sealhulgas munitsipaal- ja erasektori tegijatele;
- välishindajatele, kes toetavad hindamisprotsessi välise vaate ja tagasisidega.

Oluline sihtrühm on noored, sest nende kaasamine aitab kujundada hinnanguid ja arendusotsuseid, mis lähtuvad noorte tegelikest kogemustest ja vajadustest. Hindamisse panustavad osapooled aitavad erinevate vaatenurkade ja kogemuste abil kujundada terviklikku ja tasakaalustatud ülevaadet.

1.3. Hindamisest saav kasu kohalikule omavalitsusele ja teenuseosutajale

Kvaliteedihindamine on osa kvaliteedijuhtimisest, mis tugineb pideva parendamise tsüklile. **Hindamine ei ole kontroll, vaid arendustöö loomulik osa.** Selle abil saab mõista, kuidas tegevused toimivad, milliseid tulemusi need annavad ja mida on vaja kvaliteedi parandamiseks muuta. Selline lähenemine on kooskõlas noortevaldkonna arengusuundadega ning toetab teadlikku ja andmepõhist juhtimist. Kvaliteedihindamine aitab nii kohalikul omavalitsusel kui ka noortevaldkonna teenuseosutajatel oma tegevusi teadlikumalt kavandada, hinnata ja arendada.

Kohalikul omavalitsusel aitab hindamine:

- seada arengueesmärgid ja prioriteete;
- planeerida tegevusi ja ressursse teadlikumalt;
- siduda igapäevase töö strateegiliste eesmärkidega.

Teenuseosutajatele annab hindamine võimaluse:

- paremini mõista oma tegevuse mõju;
- märgata arenguvajadusi;
- kavandada ressursse;
- selgitada oma töö väärtust juhtidele, poliitikutele ja partneritele.

Nii muutub hindamine praktiliseks tööriistaks, mis toetab igapäevast töökorraldust ja noortevaldkonna järjepidevat ja teadlikku arendamist.

2. Noortevaldkonna kvaliteedijuhtimise süsteem

Noortevaldkonna kvaliteedijuhtimine Eestis tugineb ühtsele ja mitmetasandilisele süsteemile, mille eesmärk on toetada valdkonna teadlikku planeerimist, hindamist ja arendamist.

Kvaliteedijuhtimise süsteem loob ühtse raamistiku, mis aitab hinnata tegevuste kvaliteeti ning kasutada hindamistulemusi süsteemseks arendamiseks. Kvaliteedi hindamine ei ole eraldiseisev tegevus, vaid pideva kvaliteeditsükli osa, mis seob eesmärgid, tegevused, tulemused ja parendused ühtseks tervikuks.

NOORTEVALDKONNA KVALITEEDISÜSTEEMI KUJUNDAMINE: ALT ÜLES PROTSESS

 HINDAMISMUDEL
HARIDUSSILMAS

 HINDAMISMUDEL
ARENDAMISEL/
PILOTEERIMISEL

 HINDAMISMUDEL
VÄLJATÖÖTAMISEL

HARIDUS- JA NOORTEAMET

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

2.1. Kvaliteedijuhtimise süsteemi ülesehitus

Noortevaldkonna kvaliteedijuhtimise süsteem koosneb erineva fookuse ja ulatusega hindamismudelitest, mis täiendavad üksteist ning võimaldavad vaadata kvaliteeti nii valdkonna korralduse kui ka konkreetsete teenuste tasandil.

Süsteemi keskne osa on noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudel ehk KOV-i mudel, mis keskendub kohaliku omavalitsuse rollile noortevaldkonna terviklikul juhtimisel ja arendamisel. Mudel aitab hinnata, kuidas on noortevaldkond juhitud, kuidas toimib koostöö ja vastutuse jaotus, kui kättesaadavad on teenused ning mil määral on noored kaasatud otsustus- ja arendusprotsessidesse.

KOV-i mudel annab tervikpildi noortevaldkonna korraldusest kohalikul tasandil ning loob raamistiku, millele saavad toetuda ka kitsama fookusega hindamismudelid. Samas saab kõiki hindamismudeleid kasutada ka eraldiseisvalt: teenuse või tegevuse hindamine ei eelda eelnevat KOV-i mudeli alusel hindamist.

Lisaks KOV-i mudelile kuuluvad süsteemi teenus- ja tegevuspõhised hindamismudelid, mis keskenduvad konkreetsele teenusele, tegevusele või asutusele. Need võimaldavad hinnata näiteks ühe teenuseosutaja või asutuse toimimist nii munitsipaal- kui ka erasektoris. Üldjuhul ei anna need mudelid siiski tervikpilti kogu noortevaldkonnast kohalikul tasandil.

Näiteks noortevolikogu kvaliteedi hindamise mudel on suunatud noorte osaluse hindamisele ning puudutab tavaliselt kogu omavalitsuse tasandit. Huvikoolide hindamismudel võimaldab seevastu hinnata ühe huvikooli kvaliteeti, kuid ei anna tervikpilti huvihariduse kvaliteedist omavalitsuses, kus tegutseb mitu huvikooli, sealhulgas erasektoris.

Selline ülesehitus võimaldab valida hindamismudeli vastavalt vajadusele ja eesmärgile.

KUIDAS VALIDA HINDAMISMUDELIT?

Mida soovid hinnata?

Omavalitsuse noortevaldkonna
teenuseid tervikuna

KOV-I MUDEL

Tervikpilt kogu omavalitsusest

Konkreetselt teenust, tegevust
või asutust

TEENUS- VÕI TEGEVUSMUDEL

Näiteks
noortevolikogu
kvaliteedi
hindamine

Näiteks
huvikooli
kvaliteedi
hindamine

Süvavaade ühest valdkonnast
või asutusest

Vali mudel vastavalt vajadusele ja eesmärgile.

Noortevaldkonna kvaliteedijuhtimise süsteem ja hindamismudelid on kujundatud kooskõlas riiklike arengusuundadega, eeskätt noortevaldkonna arengukavaga 2021–2035. Hindamismudelid aitavad siduda riiklikud eesmärgid kohaliku tasandi praktikaga ning toetavad teadmuspõhist juhtimist ja arendamist.

Kvaliteedijuhtimise süsteem on kavandatud paindliku ja arenevana, et seda saaks täiendada uute hindamismudelitega vastavalt valdkonna vajadustele ja kogemustele. Juhendi ülesehitus toetab sellist lähenemist, võimaldades süsteemi täiendada tervikut ümber kujundamata ning hoida materjali ajakohasena.

Viimati uuendatud 21.08.2026

2.2. Noortevaldkonna kvaliteedi hindamismudelid

Noortevaldkonna kvaliteedi hindamine toimub struktureeritud hindamismudelite alusel, mis võimaldavad hinnata nii noorsootöö korraldust kohaliku omavalitsuse tasandil kui ka konkreetsete teenuste ja tegevuste kvaliteeti. Mudelid moodustavad ühtse hindamissüsteemi, mis toetab valdkonna teadlikku ja järjepidevat arendamist.

Käesolevas alapeatükis antakse ülevaade kahest hindamismudelist:

- noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudelist ehk KOV-i mudelist;
- noortevolikogude kvaliteedi hindamise mudelist.

Mõlemad mudelid lähtuvad samast kvaliteedijuhtimise loogikast, kuid erinevad fookuse ja ulatuse poolest. Tulevikus täieneb süsteem uute hindamismudelitega ning juhendit ajakohastatakse nende lisandumise järgi.

Viimati uuendatud 21.08.2026

2.2.1. Mudelite loogika ja eesmärk

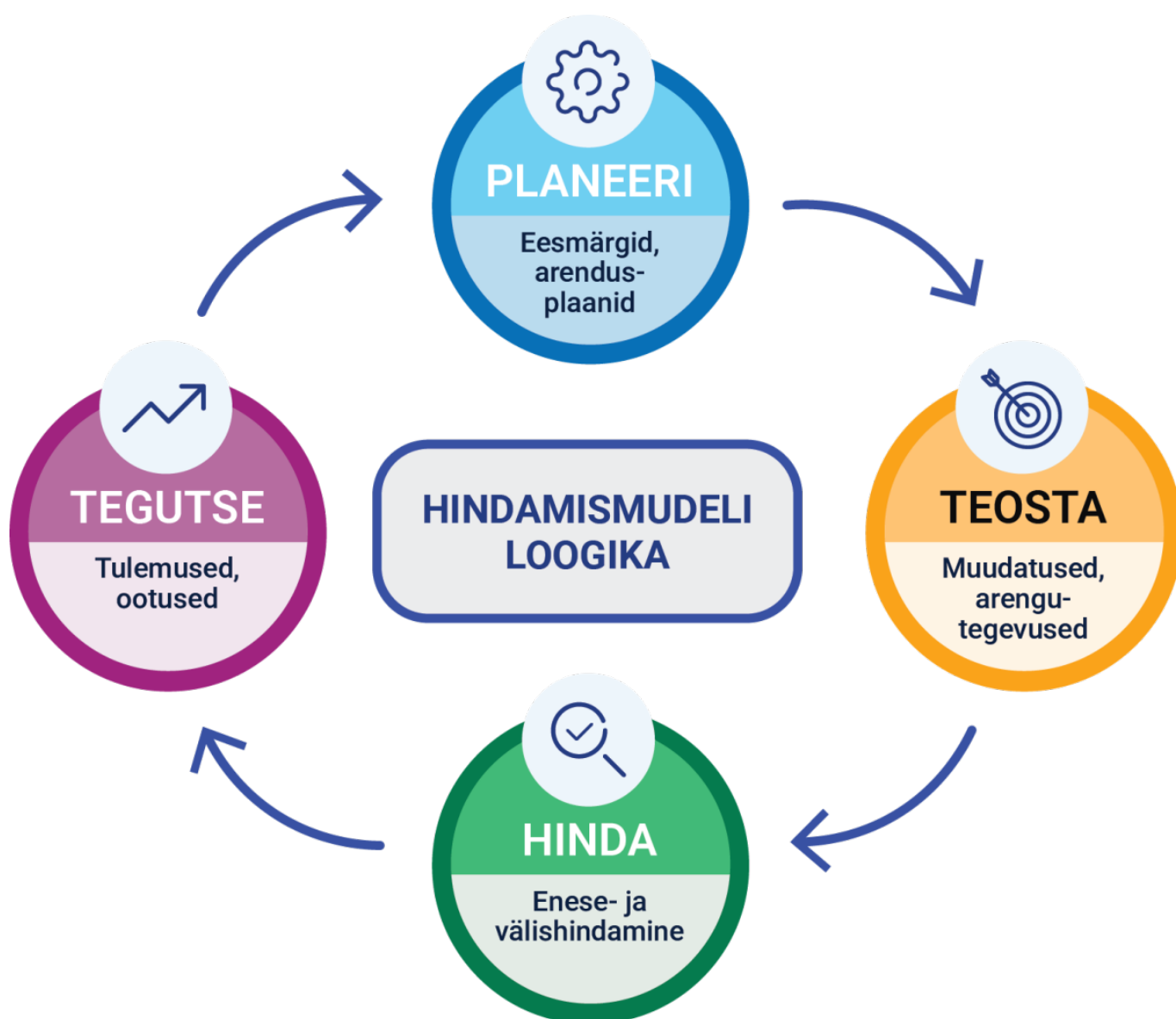
Mudelite loogika ja eesmärk

Noortevaldkonna kvaliteedi hindamismudelid lähtuvad arusaamast, et kvaliteet ei avaldu ainult üksikutes

tegevustes, vaid ka korralduses, juhtimises ja tegevuste mõjus. Hindamismudelid aitavad struktureerida mitmekesisist valdkonda ning muuta kvaliteedi kirjeldatavaks, hinnatavaks ja arendatavaks.

Kõiki hindamismudeleid ühendavad järgmised põhimõtted:

- hindamine on arendav, mitte kontrolliv;
- fookuses on tegelik toimimine, mitte üksnes plaanid või kirjeldused;
- hinnangud põhinevad eesmärkidel, alaeesmärkidel ning neid täpsustavatel indikaatoritel, tunnustel või kriteeriumitel;
- hindamine toetab järjepidevat õppimist ja arengut.

Viimati uuendatud 16.09.2026

2.2.2. Noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudel ehk KOV-i mudel

Noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudel ehk KOV-i mudel keskendub kohaliku omavalitsuse rollile noortevaldkonna terviklikul juhtimisel ja arendamisel. Mudeli eesmärk on hinnata, kuidas on noortevaldkond tervikuna kavandatud, juhitud ja koordineeritud, mitte hinnata üksikuid teenuseid eraldiseisvalt.

KOV-i mudeli fookuses on eelkõige:

- strateegiline juhtimine ja sihiseadmine, sealhulgas seosed arengudokumentidega;
- korralduslik raamistik ja vastutuse jaotus, sealhulgas rollide selgus ja koostöö;
- noorte kaasamine ja osalus otsustus-, arendus- ja hindamisprotsessides;
- ressursside ja kompetentsi juhtimine;
- teenuste ja võimaluste terviklik kättesaadavus;
- hindamise ja arendamise seotus juhtimisotsustega.

KOV-i mudeli hindamisraamistik koosneb visioonist ja eesmärkidest, mida avavad alaeesmärgid ning täpsustavad indikaatorid. KOV-i mudel toetab kohaliku omavalitsuse juhtimist, aidates kasutada hindamistulemusi teadlikult nii strateegilises planeerimises kui ka igapäevases arendustöös.

Viimati uuendatud 27.08.2026

2.2.3. Noortevolikogude kvaliteedi hindamise mudel

Noortevolikogude kvaliteedi hindamise mudel keskendub noortevolikogu kui osaluskogu vormi toimimisele. Mudeli eesmärk on hinnata, mil määral täidab noortevolikogu oma rolli noorte huvide esindajana ning kuidas see toetab noorte osalust ja mõju kohalikes otsustusprotsessides.

Mudeli fookuses on:

- noortevolikogu eesmärgistatus ja töökorraldus;

- noorte esindatus ja kaasatus;
- koostöö kohaliku omavalitsusega;
- mõju ja nähtavus otsustusprotsessides.

Mudeli ülesehitus lähtub eesmärkidest ja alaeesmärkidest, mida täpsustavad hindamiskriteeriumid. Mudel on kujundatud arendava ja õppimist toetava lähenemisena, arvestades noorte osalusvormide eripära ning noorte ja täiskasvanute jagatud vastutust.

Viimati uuendatud 27.08.2026

2.3. Kvaliteedihindamise protsess

Kvaliteedihindamise alustamine

Kvaliteedihindamise algatab tavaliselt kohalik omavalitsus või teenuse või tegevuse eest vastutav osapool. Hindamist kasutatakse strateegilise planeerimise toetamiseks, arendusvajaduste kaardistamiseks või tervikpildi saamiseks valdkonna, teenuse või tegevuse toimimisest.

Teenus- ja tegevuspõhiseid hindamismudeleid saab algatada ka asutus ise, sealhulgas munitsipaal- või erasektori teenuseosutaja, näiteks huvikool. See ei eelda hindamise algatamist KOV-i tasandil ning võimaldab asutusel oma tegevust hinnata ja arendada sõltumata sellest, kas omavalitsuse tasandil on tervikhindamine läbi viidud.

Hindamise alustamisel tuleb:

- määratleda, mida ja mis eesmärgil hinnatakse;
- valida sobiv hindamismudel, näiteks KOV-i mudel või teenus- ja tegevuspõhine mudel;
- määrata hindamisprotsessi eest vastutav kontaktisik või meeskond;
- leppida kokku ajakava ja kaasatavad osapooled.

Hindamine on eesmärgistatud tegevus, mis seotakse juhtimisotsuste ja arendustegevustega.

Hindamisprotsess ja kaasamine

Kuigi hindamismudelid erinevad oma fookuse ja ulatuse poolest, toimub nende rakendamine sarnase

loogika alusel ning toetab järjepideva parendamise tsüklit.

Hindamisprotsess hõlmab üldjuhul järgmisi etappe:

- hindamise ettevalmistamine;
- enesehindamine, sealhulgas andmete kogumine ja analüüsimine;
- välishindamine;
- tulemuste koondamine;
- arendustegevuste kavandamine.

Etapid moodustavad terviku, kus iga järgnev samm tugineb eelmise tulemustele ning toetab otsuste tegemist ja parendustegevuste kavandamist.

Hindamise etapid

1. Hindamise ettevalmistamine

Sõnastatakse hindamise eesmärk, ulatus ja ajakava ning lepitakse kokku osapooled. Lähtutakse hindamismudelis kirjeldatud alaeesmärkidest ja indikaatoritest ning määratletakse, milliseid andmeid ja tõendeid kasutatakse.

2. Enesehindamine

Analüüsitakse oma tegevust hindamismudeli alusel ning andmetele ja tõenditele tuginedes tuuakse esile tugevused ja arenguvajadused.

3. Välishindamine

Protsessi lisandub sõltumatu vaade, mis aitab hinnanguid täpsustada ja avardada.

4. Tulemuste koondamine

Koondatakse peamised järeldused ning kujundatakse ühine arusaam hinnatava valdkonna olukorrast.

5. Arendustegevuste kavandamine

Hindamistulemuste põhjal seatakse prioriteedid ja kavandatakse edasised sammud.

Hindajate rollid ja vastutused

Kvaliteedihindamine on koostööpõhine protsess, kuhu panustavad eri osapooled. Hindamise algataja, näiteks kohalik omavalitsus või teenuseosutaja, vastutab protsessi korralduse, osapoolte kaasamise ning tulemuste kasutamise eest juhtimises ja arendustegevustes.

Enesehindamisse panustavad hinnatava valdkonna või tegevuse eest vastutavad osapooled koos partneritega, kelleks on näiteks korraldajad, teenuseosutajad ja noored. Nende ülesanne on anda aus ja sisuline ülevaade tegevuste toimimisest.

Välishindajad annavad sõltumatu ja arendava hinnangu, tuginedes hindamismudelile ning oma ekspertteadmistele.

Noored annavad hindamisse sisendi oma kogemuste kaudu ning osalevad võimaluse korral enesehindamises, aruteludes ja tagasisidestamises.

Tulemuste kasutamine arengus

Kvaliteedihindamise tulemusi kasutatakse eelkõige arendustegevuste kavandamiseks ja juhtimisotsuste toetamiseks. Need annavad sisendi nii strateegilisse planeerimisse kui ka igapäevasesse juhtimisse.

Hindamistulemuste kasutamine on osa kvaliteedijuhtimise ja pideva parendamise loogikast: hindamise kaudu saadud teadmine aitab suunata edasisi otsuseid ja tegevusi.

Viimati uuendatud 21.08.2026

2.4. Hindamiskeskond Haridussilm

Kvaliteedihindamine viiakse läbi Haridussilmas, mis on riiklik haridusvaldkonna andme- ja analüüsikeskkond. Haridussilm koondab hariduse ja noortevaldkonna andmeid ning pakub töövahendeid seireks, analüüsiks ja kvaliteedihindamiseks.

HARIDUSSILM:

on haridus- ja noortevaldkonna andme- ja analüüsikeskkond, mis toetab seiret, analüüsi ja otsuste tegemist.

Keskkond võimaldab:

- koondada ja vaadata haridus- ja noortevaldkonna andmeid;
- jälgida muutusi ajas;
- kasutada visualiseeritud ülevaateid, näiteks graafikuid ja kaarte;
- toetada andmepõhist analüüsi ja otsuste tegemist;
- viia läbi kvaliteedihindamist ning siduda tulemused arendustegevustega.

Kvaliteedihindamise kontekstis toimib Haridussilm keskse digitaalse töökeskkonnana, kus rakendatakse erinevaid hindamismudeleid. Keskkonda on loodud hindamise eesmärkidele vastavad kvaliteedihindamise moodulid, mis võimaldavad teha enese- ja välishindamist, koondada tulemusi ning kasutada neid arendustegevuste kavandamisel.

Haridussilm ei ole iseseisev hindamissüsteem, vaid töövahend, mis toetab kvaliteedihindamist valitud mudeli alusel ja aitab siduda hindamise etapid tervikuks.

Ligipääs hindamiskeskonda

Haridussilma keskkonnale saab ligipääsu kahel viisil.

1. Pöördudes Harno poole:

Kontakt: noorteseire@harno.ee

- avatakse hindamiseks vajalik keskkond;
- määratakse kasutajarollid;
- vajaduse korral antakse juhiseid ja pakutakse tehnilist tuge.

2. Kasutades kohaliku omavalitsuse EHIS-e administraatori abi:

Kontakt: noortevaldkonna või hariduse spetsialist

- KOV-i EHIS-e administraator saab luua vajalikud kasutajakontod ja ligipääsud;
- see sobib juhul, kui hindamist alustatakse kohalikul tasandil või KOV-i asutuse põhiselt.

Hindamisprotsessis osalejatele antakse ligipääs vastavale hindamismudelile ja määratakse rollid, näiteks enesehindaja või välishindaja. Rollist sõltuvad kasutaja õigused ja vaated keskkonnas. Vajaduse korral saab tehnilist ja sisulist tuge Haridus- ja Noorteameti noortevaldkonna kvaliteedi ekspertidelt.

Haridussilm kui töökeskkond

Haridussilm toimib hindajate ühise töölauana, kuhu on koondatud kõik hindamisega seotud tegevused.

Keskkonnas saab:

- avada hindamisvorme vastavalt valitud mudelile;
- sisestada enese- ja välishindamise hinnanguid;
- lisada selgitusi ja vajaduse korral tõendusmaterjale;
- jälgida hindamise edenemist.

Hinnangud esitatakse hindamismudelil kirjeldatud alaeesmärkide ja kriteeriumite alusel. Lisaks kuvatakse Haridussilmas hindamist toetavaid andmeid ja visuaale, mis aitavad paremini mõista hinnatava valdkonna konteksti. Need ei asenda hindajate analüüsi ega hinnanguid, vaid toetavad nende kujunemist.

Keskkond aitab muuta hindamise läbipaistvaks ning kujundada ühist arusaama protsessi kulgemisest ja tulemustest.

Digitaalne töövoog Haridussilmas

Haridussilm toetab kvaliteedihindamist etapilise digitaalse töövoona, mis järgib alapeatükis 3.2. kirjeldatud hindamisprotsessi.

Keskkond võimaldab:

- liikuda hindamisetappide kaupa;
- siduda enese- ja välishindamise tulemused;
- koondada järeldused tervikvaatesse;
- kasutada tulemusi arendustegevuste kavandamisel.

Lisaks võimaldab keskkond sõnastada väljakutseid, seada eesmärgid ja kavandada tegevusi samas töövoos. Selline ülesehitus muudab hindamisprotsessi kõigile osapooltele nähtavaks ja jälgitavaks.

Haridussilma kasutatakse järgmistes peatükkides kirjeldatud hindamismudelite ja hindamisetappide läbiviimiseks.

3. Noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudel ehk KOV mudel

Peatüki eesmärk on kirjeldada KOV-i mudeli loogikat, ülesehitust ja kasutusvõimalusi ning selgitada, kuidas mudel toetab kvaliteedijuhtimist noortevaldkonnas.

KOV-i mudel on noortevaldkonna kvaliteedihindamise keskne mudel, mis aitab hinnata noortevaldkonna korraldust kohaliku omavalitsuse tasandil tervikuna. Mudel ei keskendu üksikutele teenustele ega tegevustele, vaid vaatab noortevaldkonda süsteemse tervikuna, seostades juhtimise, teenuste korralduse, tulemusd ja arendustegevused.

Mudeli kasutamine toetab teadmuspõhist juhtimist ning aitab kujundada ühist arusaama sellest, milline on kvaliteetne noortevaldkonna korraldus. Hindamise kaudu kogutud teadmised aitavad teha põhjendatud juhtimisotsuseid, kavandada arendustegevusi ning hinnata nende mõju aias.

Peatükk annab esmalt ülevaate mudeli loogikast ja eesmärgist ning seejärel kirjeldab detailsemalt mudeli ülesehitust, hindamise põhimõtteid ja praktilist rakendamist.

3.1. KOV mudeli loogika ja eesmärk

KOV-i mudel on kohaliku omavalitsuse töövahend, mis toetab noortevaldkonna teadlikku juhtimist ja arendamist. See ei keskendu üksikute teenuste hindamisele, vaid noortevaldkonna toimimisele tervikuna.

Mudel aitab süsteemselt hinnata:

- kuidas on noortevaldkonna tegevused ja teenused kavandatud ning ellu viidud;

- millised on nende tulemused;
- millist mõju avaldavad need noorte arengule ja heaolule.

Tegemist ei ole kontrollivahendi, vaid arengut toetava raamistikuga, mis kirjeldab noortevaldkonna kvaliteetse korralduse head praktikat. Selle alusel hinnatakse kohaliku tasandi tegevusi ja tulemusi.

Hindamine on vabatahtlik ning selle eesmärk on toetada kohaliku tasandi eneseanalüüsi ja arengut. Mudelit kasutatakse nii enesehindamises kui ka välishindamises ning see toetab otsuste tegemist strateegilisel ja operatiivsel tasandil.

Mudeli ülesehitus ja loogika

Mudeli ülesehitus põhineb selgel struktuuril, mis võimaldab hinnata noortevaldkonna korraldamist tervikuna.

KOV-i mudeli hindamisraamistiku moodustavad:

- visioon;
- eesmärgid ja alaeesmärgid;
- indikaatorid.

Mudeli visioon on: igale noorele on noorsootöös ja huvihariduses kättesaadavad mitmekülgsed isiksuse arengu võimalused.

Eesmärgid ja alaeesmärgid täpsustavad, millistes valdkondades kvaliteeti hinnatakse. Indikaatorid kirjeldavad konkreetseid tegevusi või tulemusi, mille alusel hinnang kujuneb.

Hinnang ei kujune üksnes indikaatorite täitmise põhjal, vaid tugineb ka tõenditele, andmetele ja ühisele arutelule.

Mudeli hindamisraamistik aitab siduda strateegilise juhtimise, teenuste korralduse ja tulemused tervikuks.

Seos PDCA-tsükliga

KOV-i mudel on üles ehitatud viisil, mis toetab PDCA-tsükli (Plan–Do–Check–Act) loogikat ning aitab

käsitleda kvaliteedijuhtimist järjepideva protsessina.

- **Planeeri (Plan):** sõnastatakse eesmärgid ja kavandatakse tegevused, lähtudes noorte olukorrast ja vajadustest.
- **Teosta (Do):** tegevused viiakse ellu.
- **Kontrolli (Check):** analüüsitakse tulemusi ja kogutakse tagasisidet.
- **Tegutse (Act):** tehakse järeldused ja viiakse ellu parendused.

Selline lähenemine aitab siduda hindamise otseselt juhtimisotsuste ja arendustegevuste kavandamisega ning toetab järjepidevat õppimist ja arengut.

Viimati uuendatud 21.08.2026

3.1.1. Mudeli rakendamine prakikas

Mudelit rakendatakse kvaliteedihindamise protsessi käigus, hinnates noortevaldkonna korraldust alaeesmärkide ja indikaatorite alusel. Rakendamine algab teadlikust otsusest ning on seotud konkreetsete eesmärkidega, näiteks arendustegevuste kavandamise või strateegilise planeerimisega.

Enesehindamise käigus annavad osalejad hinnangu oma tegevustele, tuginedes mudeli kirjeldustele ja olemasolevatele tõenditele.

Välishindamine lisab protsessile sõltumatu vaate, aidates hinnanguid täpsustada ja avardada arusaama võimalikest arengusuundadest.

Hindamise käigus võrreldakse olemasolevat olukorda mudelis kirjeldatud kriteeriumitega. See aitab esile tuua nii toimivad praktikad kui ka arendamist vajavad valdkonnad.

Oluline on kaasata erinevaid osapooli, sealhulgas:

- kohaliku omavalitsuse esindajaid;
- noortevaldkonna spetsialiste ja teenuseosutajaid;

- teiste seotud valdkondade esindajaid, näiteks haridus- ja sotsiaalvaldkonnast;
- noori.

See aitab tagada, et hindamine peegeldab nii korralduslikku toimimist kui ka noorte tegelikku kogemust. Hindamine ei keskendu üksnes dokumentidele, vaid ka sellele, kuidas tegevused tegelikult toimivad ja millisena noored neid kogevad.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.1.2. Mudeli roll pidevas kvaliteedijuhtimises

KOV-i mudel toetab kvaliteedijuhtimist kui pidevat ja tsüklilist protsessi.

Mudeli kasutamine aitab:

- seada eesmärged ja prioriteete;
- kavandada tegevusi ja ressursse;
- analüüsida tulemusi;
- teha põhjendatud juhtimisotsuseid.

Hindamistulemused ei ole eraldiseisev kokkuvõte, vaid sisend edasiste tegevuste kavandamiseks ja arendamiseks. Kvaliteedihindamist rakendatakse perioodiliselt ning seotakse kohaliku omavalitsuse arengutsükliga. Tavapäraselt viiakse hindamine läbi mitmeaastase intervalliga, näiteks iga 3–5 aasta järel, et hinnata muutusi ajas ja saada ajakohane ülevaade noortevaldkonna olukorrast.

Korduv hindamine võimaldab hinnata, kas varasemad arendustegevused on andnud soovitud tulemusi, ning toetab järjepidevat kvaliteedijuhtimist.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.2. KOV mudeli ülesehitus

KOV-i mudeli hindamisraamistik kirjeldab, milline on kvaliteetne noortevaldkonna korraldus kohalikul tasandil ja mille alusel seda hinnatakse.

Hindamisraamistik koosneb neljast tasandist:

- visioon;
- eesmärgid;
- alaeesmärgid;
- indikaatorid.

Need tasandid moodustavad terviku, mille abil hinnatakse noortevaldkonna juhtimist, teenuste korraldust ja mõju.

KOV-I MUDELI STRUKTUUR

3.2.1. Visioon ja eesmärgid

Noortevaldkonna korraldamise kvaliteedi hindamise mudel lähtub visioonist: **igale noorele on noorsootöös ja huvihariduses kättesaadavad mitmekülgsed isiksuse arengu võimalused.**

Visioon rõhutab noorte õigust arengule, osalusele ja eneseteostusele ning toob esile noorsootöö ja huvihariduse rolli noorte terviklikus arengus. See kirjeldab soovitud olukorda ning annab suuna kogu mudelile.

Visioonist lähtuvad neli eesmärki:

1. **Kvaliteetseks noorsootööks ja huvihariduseks on loodud vajalik keskkond**

Fookuses on juhtimine, planeerimine ja ressursside kasutamine.

2. **Noortel on rohkem valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avamiseks**

Hinnatakse tegevuste mitmekesisust, kättesaadavust ja panust noorte arengusse.

3. **Noorte osalus otsustes on toetatud**

Vaadeldakse, kuidas noored saavad osaleda neid puudutavates otsustes ja neid mõjutada.

4. **Noortele on loodud tingimused noorteinfo ning ennetustegevuste kättesaamiseks**

Hinnatakse info ja ennetustegevuste kättesaadavust ning nende rolli noorte heaolu toetamisel.

Eesmärgid on omavahel seotud ja neid hinnatakse tervikuna.

3.2.2. Alaeesmärgid ja indikaatorid

Mudeli eesmärgid täpsustavad alaeesmärgid, mis kirjeldavad, milliste tegevuste ja korralduslike lahenduste kaudu eesmärgideni jõutakse.

KOV-i mudelis on 13 alaeesmärki, mis jagunevad nelja eesmärgi vahel ning katavad noortevaldkonna korraldamise peamised juhtimis-, teenuse- ja arendusvaldkonnad.

Alaeesmärgid on:

- 1.1. Noorsootöö ja huviharidus on sätestatud KOV-i ametlikes dokumentides prioriteedina.
- 1.2. Noori kaasatakse otsuste tegemise protsessi.
- 1.3. Olemas on professionaalsed ja motiveeritud noortevaldkonna töötajad.
- 1.4. Noorsootööasutused ja huvikoolid on noortele ligipääsetavad ja hästi varustatud.
- 1.5. Noortepoliitikat kujundatakse noorte, sealhulgas tõrjutusriskis noorte vajadustest ja huvidest lähtuvalt.
- 2.1. Noortele on loodud mitmekülgsed võimalused noorsootöös ja huvihariduses osalemiseks.
- 2.2. Noortele on tagatud mitmekülgsed võimalused ettevõtlikkuse suurendamiseks ja digivõimaluste kasutamiseks.
- 2.3. Soodustatakse noorte kodanikuteadlikkuse suurendamist, kodanikukasvatuse tõhustamist ja mitmekultuurilisuse väärtustamist.
- 2.4. Tunnustatakse ja arvestatakse õpikogemust ning õpitulemusi.
- 3.1. Soodustatakse noorte osaluskogemuse saamist.
- 3.2. Soodustatakse noorte kodanikualgatust.
- 4.1. Noortele suunatud info on kättesaadav.
- 4.2. Ennetustegevus ja tugi probleemidega toimetulekul on mitmekülgne ning seda toetab laiapõhjaline koostöövõrgustik.

Alaeesmärgid annavad suuna, mida hinnata, ning indikaatorid täpsustavad, mille alusel hinnang kujuneb.

Iga alaeesmärki täpsustavad indikaatorid, mis aitavad hinnata:

- kas vajalikud tegevused ja lahendused on olemas;
- kui süsteemselt ja järjepidevalt neid rakendatakse;
- millist väärtust ja mõju need loovad.

KOV-i mudelis kasutatakse kaht tüüpi indikaatoreid:

- **väljundindikaatorid**, mis kirjeldavad eelkõige tegevusi, praktikaid ja korralduslikke lahendusi – seda, mida tehakse ja kuidas see on korraldatud.

- **tulemusindikaatorid**, mis kirjeldavad tegevuste tulemusi – seda, milleni tegevused viivad, näiteks osalust, kättesaadavust või muutusi noorte olukorras.

Väljundindikaatorite puhul:

- antakse iga indikaatori kohta selgitus;
- kirjeldatakse, kuidas tegevus on korraldatud;
- lisatakse asjakohased tõendid, mis toetavad hinnangut.

Tõendid aitavad näidata, kuidas kirjeldatud praktikad tegelikult toimivad.

Tulemusindikaatorite puhul:

- kasutatakse andmeid, mis aitavad tulemusi hinnata;
- andmed võivad pärineda olemasolevast statistikast, näiteks EHIS-est, noorteseirest või Statistikaametist;
- vajaduse korral kogutakse andmeid küsitluste või muude andmekogumismeetodite kaudu.

Tulemusindikaatorid aitavad hinnata tegevuste tulemust ja mõju.

Indikaatoreid ei hinnata eraldi, vaid alaeesmärgi kontekstis tervikuna. Hinnang kujuneb järgmiste tegurite põhjal:

- väljundindikaatorid ehk tegevused ja korraldus;
- tulemusindikaatorid ehk tulemused ja mõju;
- tõendid ja andmed;
- ühine arutelu.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.2.3. Tõendite roll hindamisel

Tõendusmaterjal aitab muuta hinnangud põhjendatuks ja arusaadavaks. Tõendid ei ole eesmärk omaette, vaid toetavad hinnangu kujundamist ja aitavad mõista, kuidas tegevused tegelikult toimivad.

Tõendite valikul on oluline, et need oleksid:

- asjakohased;
- piisavad;
- seotud konkreetse indikaatoriga.

Oluline on see, kui hästi dokumendid toetavad ja illustreerivad kirjeldatud praktika toimimist.

Tõendusmaterjalina võivad sobida näiteks:

- arengukavad ja tegevusplaanid;
- eelarveotsused ja rahastamise põhimõtted;
- teenuste kirjeldused;
- noorte kaasamise praktikate kirjeldused;
- tagasiside ja küsitluste tulemused;
- noorteseire andmed ja muu statistika;
- koostöölepingud ja kokkulepped;
- töötajate arendamisega seotud materjalid.

Tõendid võivad olla nii olemasolevad materjalid, näiteks dokumendid, andmed ja lingid kui ka kirjeldused, selgitused või kokkuvõtted. Kõik tõendid esitatakse kirjalikult. Vajaduse korral võib kasutada ka arutelude kirjalikke kokkuvõtteid. Oluline on, et tõendid kajastaksid tegelikku praktikat, mitte üksnes kavandatud tegevusi.

Enesehindamisel aitavad tõendid kujundada ühist arusaama ja toetavad hindamisprotsessis osalejate vahelist arutelu. Välishindamisel aitavad tõendid anda põhjendatud tagasisidet ning siduda hinnanguid edasiste arendustegevustega.

Tõendid koondatakse keskkonda Haridussilm, kus neid kasutatakse nii enese- kui ka välishindamiseks.

3.3. Hindamise põhimõtted ja rollid

Kvaliteedihindamine põhineb ühistel põhimõtetel, mis aitavad tagada protsessi usaldusväärsuse, läbipaistvuse ja arendava iseloomu. Hindamine ei ole kontrolliv ega karistav tegevus, vaid koostöine protsess, mille eesmärk on toetada noortevaldkonna teadlikku arendamist.

Hindamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- **läbipaistvus** – eesmärgid, etapid ja ootused on kõigile osapooltele selged;
- **arendav lähenemine** – fookus on õppimisel ja parendamisel;
- **tasakaalustatus** – hinnatakse nii tugevusi kui ka arenguvajadusi;
- **koostöisus** – väärtustatakse dialoogi ja erinevaid vaatenurki.

Hindamisel arvestatakse kohaliku omavalitsuse konteksti ja eripära ning hinnanguid ei kujundata teiste omavalitsustega võrdlemise põhjal.

Ühised alused hindajatele

Nii enese- kui ka välishindajad lähtuvad samast mudelist (vt alapeatükki 3.2) ning hindavad noortevaldkonna korraldust tervikuna.

Hindamise aluseks on:

- eesmärgid, alaeesmärgid ja indikaatorid;
- tõendid ja andmed;
- arutelu ja ühine tõlgendus ehk konsensushinnang.

Hinnang ei põhine üksikutel tähelepanekutel, vaid kujuneb erinevate allikate ja vaatenurkade põhjal tervikpildina.

Viimati uuendatud 21.08.2026

3.3.1. Enesehindajate roll

Enesehindamine on hindamisprotsessi keskne osa ning loob aluse kogu edasisele hindamisele. Enesehindajateks on KOV-i noortevaldkonnaga seotud osapooled, näiteks ametnikud ja teenuseosutajad.

Enesehindajate roll on:

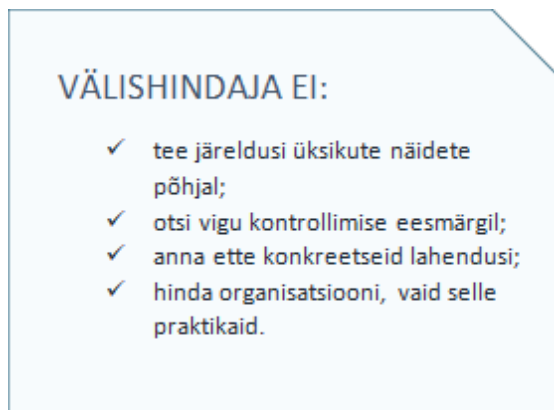
- analüüsida oma tegevust ausalt ja läbimõeldult;
- anda põhjendatud hinnanguid alaeesmärkide ja indikaatorite lõikes;
- tuua esile nii tugevused kui ka arenguvajadused;
- valida ja esitada asjakohased tõendid.

Enesehindamise eesmärk ei ole oma tegevuse õigustamine, vaid tegeliku olukorra mõtestamine.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.3.2. Välishindajate roll

Välishindamine lisab protsessile sõltumatu ja täiendava vaate. Välishindajateks on tavaliselt valdkonna eksperdid või teiste omavalitsuste esindajad.

Välishindajate roll on:

- tutvuda enesehindamise tulemuste ja tõenditega;
- hinnata tegevuste ja tulemuste vastavust mudeli kriteeriumitele;
- tuua esile mustreid ja arenguvõimalusi;
- anda konstruktiivset ja arendavat tagasisidet.

Välishindaja roll ei ole kontrollida ega auditeerida, vaid aidata hinnanguid täpsustada ja süvendada.

3.3.3. Koostöö hindamisprotsessis

Kvaliteedihindamine on koostööpõhine protsess, mille tulemus sõltub osapoolte omavahelisest suhtlusest.

Koostöö põhineb:

- avatusel ja usaldusel;
- valmisolekul kuulata ja täpsustada;
- erinevate vaatenurkade arvestamisel;
- ühise arusaama kujundamisel.

Oluline on, et hindamisprotsessis oleks ruumi aruteluks ning hinnangud kujuneksid dialoogi tulemusena. Koostöö tulemusena kujuneb hindamise lõpptulemus konsensushinnanguna.

PRAKILINE MEELDETULETUS

Enne hindamise alustamist veendu, et:

- rollid ja vastutus on selged;
- hindamise eesmärk on ühiselt mõistetud;
- osapooled on valmis avatud aruteluks.

See loob eeldused sisukaks ja arendavaks hindamiseks.

Hindamine põhineb **konsensushinnangul**, see tähendab, et hinnang kujuneb ühise arutelu tulemusena. Konsensushinnangut kasutavad nii enese- kui ka välishindajad, kujundades hinnangu oma hindamisrühmas. Konsensushinnang ei ole üksikute hindajate hinnangute keskmine ega kompromiss, vaid kujuneb arutelu, tõendite ja andmete ühise tõlgendamise tulemusena.

Iga hindamisrühma eesmärk on jõuda ühise arusaamani sellest, kuidas hinnatav valdkond toimib ning millised on selle tugevused ja arenguvajadused. Erinevad vaatenurgad on hindamisprotsessis olulised, sest need aitavad hinnatavat valdkonda paremini mõista ning toetavad põhjendatud ja tasakaalustatud hinnangu kujunemist.

3.4. Hindamisprotsess: etapid ja andmed

Hindamisprotsess koosneb selgetest etappidest, mis annavad tegevustele struktuuri ja järjekorra. Andmed on kogu protsessi läbiv alus: need toetavad igas etapis hinnangute kujundamist, arutelu ja järelduste tegemist. Etappide ja andmete koostoime aitab tagada, et hindamine on põhjendatud, süsteemne ja arendav ning viib sisuliste arendustegevusteni.

Hindamisprotsess kui tervik

KOV-i mudeli alusel hindamine on etapiline protsess, mille käigus analüüsitakse noortevaldkonna korraldust, kujundatakse ühine arusaam selle toimimisest ning lepitakse kokku arendustegevused.

Hindamisprotsess koosneb viiest etapist, milleks on:

1. Ettevalmistus

Ettevalmistus loob aluse kogu hindamisprotsessile. Selles etapis lepitakse kokku hindamise eesmärk ja ulatus, ajakava ning osalejate rollid. Samuti kavandatakse andmete kogumine, tõendite kasutamine ning hindamise avamine Haridussilmas.

Oluline on selgelt määratleda, milliste alaeesmärkide ja indikaatorite alusel hindamine toimub, milliseid andmeid kasutatakse ning kuidas kaasatakse noori ja teisi osapooli.

2. Enesehindamine

Enesehindamise etapis kujundatakse hinnang noortevaldkonna korralduse kohta. Hindamine toimub alaeesmärkide ja indikaatorite alusel ning tugineb andmetele, tõenditele ja arutelule. Selle käigus tuuakse esile tugevused ja arenguvajadused ning sõnastatakse põhjendatud hinnangud.

HINDAMISPLAANI NÄIDIS (KESTUS KOKKU 4–6 KUUD)

1. Ettevalmistus (2–3 nädalat)

- meeskonna moodustamine ja rollide kokkuleppimine;
- töökorralduse kavandamine;
- hindamise avamine Haridussilmas;
- alaeesmärkide ja indikaatoritega tutvumine;
- andmete ja tõendite kaardistamine.

2. Andmete kogumine (4–8 nädalat)

- olemasolevate andmete koondamine, näiteks Haridussilmast ja dokumentidest;
- küsitluste läbiviimine ja muu sisendi kogumine.

3. Enesehindamine (6–10 nädalat)

- arutelud alaeesmärkide kaupa;
- tõendite lisamine;
- hinnangute ja põhjenduste kujundamine.

4. Välishindamine (2–3 nädalat)

- materjalidega tutvumine;
- kohtumised ja tagasiside.

5. Tulemuste koondamine (2–3 nädalat)

- tugevuste ja arenguvajaduste sõnastamine;
- sisendi koondamine arendustegevuste kavandamiseks.

3. Välishindamine

Välishindamine järgneb enesehindamisele ning lisab protsessile sõltumatu vaate. Välishindajad tutvuvad enesehindamise tulemuste ja tõenditega, täpsustavad hinnanguid ning sõnastavad tähelepanekud ja arengusoovitused.

4. Tulemuste koondamine

Tulemuste koondamise etapis ühendatakse enese- ja välishindamise tulemused ning kujundatakse terviklik arusaam noortevaldkonna olukorrast. Pärast välishindamist liigub töö tagasi enesehindajate juurde.

Selles etapis tuuakse esile peamised tugevused ja arenguvajadused ning lepitakse kokku, millised teemad vajavad edasiarendamist. Tulemuste koondamine on arutelu, mille käigus hindamistulemusi

tõlgendatakse ja mõtestatakse.

5. Arendustegevuste kavandamine

Arendustegevuste kavandamise etapis viiakse hindamistulemused praktilisteks sammudeks. Seatakse prioriteedid, sõnastatakse eesmärgid ning lepitakse kokku tegevused, vastutajad ja ajakava. Oluline on, et tegevused oleksid realistlikud, jälgitavad ja seotud kohalike arenguplaanidega.

Viimati uuendatud 21.08.2026

3.4.1. Andmed hindamisprotsessis

Andmed on hindamisprotsessi läbiv alus, mis toetab kõiki etappe ettevalmistusest arendustegevuste kavandamiseni.

Andmeid:

- kogutakse ja koondatakse ettevalmistuse etapis;
- kasutatakse enesehindamisel hinnangute kujundamiseks;
- arutatakse ja tõlgendatakse hindamismeeskonnas;
- kasutatakse välishindamisel hinnangute täpsustamiseks;
- seotakse tagasiside ja arendustegevustega.

Andmete roll ei ole anda valmis vastuseid, vaid toetada arutelu ja põhjendatud järelduste kujunemist.

Oluline on, et kasutatavad andmed oleksid:

- seotud alaeesmärkide ja indikaatoritega;
- piisavad, kuid mitte ülemääraseid;
- ajakohased ja usaldusväärsed.

Haridussilmas kuvatavad andmed

Haridussilmas kuvatavad andmed on abistava iseloomuga ning toetavad hindajate analüüsi.

Need aitavad:

- pakkuda taustainfot hinnatava valdkonna kohta;

- tuvastada mustreid ja trende;
- põhjendada antud hinnanguid.

Mõne näitaja puhul arvutab süsteem tulemused automaatselt, näiteks tulemusindikaatorite osakaalud, toetades nii hindajate analüüsi. Hindajad vaatavad süsteemi pakutud andmed üle ja otsustavad, kas neid kasutatakse või vajaduse korral täpsustatakse. Automaatseid andmeid saab asendada näiteks KOV-i värskemate andmete või küsitluste käigus kogutud infoga.

Hindamise keskmes on siiski hindajate sisestatud hinnangud, mis põhinevad hindamismudeli kriteeriumitel. Seire- ja muud andmeallikad võivad toetada indikaatorite hindamist ning olla kasutatavad tõendina. Neid ei kasutata siiski hindamistulemuste automaatseks arvutamiseks. Hinnang kujuneb andmete, tõendite ja arutelu koosmõjus ning aitab mõtestada ja kavandada arendustegevusi.

KUST LEIDA ANDMEID JA SAADA TUGE

Kvaliteedihindamise läbiviimist toetavad erinevad andmeallikad ja tugiteenused.

Andmed ja uuringud

- Haridussilm – haridus- ja noortevaldkonna andmed ning visualiseeritud ülevaated
- Noorteseire – uuringud ja analüüsid noorte olukorra, osaluse ja heaolu kohta
- Statistikaamet – riiklik statistika, näiteks demograafia, haridus ja piirkondlikud näitajad
- KOV-i enda andmed – kohalikud analüüsid, arengukavad ja seireinfo

Metoodiline ja sisuline tugi

- Haridus- ja Noorteamet (Harno) – hindamise algatamine ja keskkonna avamine, kvaliteedihindamise metoodiline tugi
- Mentorid ja eksperdid – hindamistulemuste mõtestamine ja arendustegevuste kavandamine

Lisainfo ja andmeallikad aitavad hindamistulemusi paremini tõlgendada ning siduda neid laiemate arengusuundadega.

Noorteseirest

aadressil haridusportaal.edu.ee/noorteseire leiab hindamiseks vajalikku taustainfot, materjale ja viiteid töövahenditele.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.4.2. Ankeedid andmete kogumise toetamiseks

Ankeedid on praktiline töövahend, mida kasutatakse hindamisprotsessis küsitluste kaudu andmete kogumiseks. Struktureeritud ankeedid aitavad koguda erinevate osapoolte vaateid ning toetavad enesehindamist.

Hindamisprotsessis kasutatakse:

- **noortele suunatud ankeete**, mis käsitlevad noorsootöös ja huvihariduses osalemise kogemust, võimaluste kättesaadavust ja hinnanguid osalusele ja tegevuste sisulisusele. Need aitavad kaasata hindamisse noorte vaate;
- **noorsootöötajate ja noortevaldkonna spetsialistide ankeeti**, mis aitab koguda infot teenuste korralduse, koostöö, töötingimuste ja arendusvajaduste kohta. See toetab enesehindamist professionaalsest vaatenurgast. Noortevaldkonna spetsialistide all peetakse silmas noortega eri rollides töötavaid spetsialiste, näiteks noorsootöötajaid, huvihariduse õpetajaid, juhendajaid, laagrikasvatajaid ja treenereid;
- **noorteühenduste ja -organisatsioonide ankeeti**, mis kogub kohalikes noorteühingutes ja -organisatsioonides tegutsevate inimeste hinnanguid, osalusandmeid ja vaateid oma tegevuse ulatusele ning koostööle KOV-iga. See toetab enesehindamise sisulist analüüsi ja täiendab hindamismudeli alusel sõnastatud järeldusi.

Ankeedid ei ole iseseisev hindamisvahend, vaid abivahend, mis aitab tuua esile erinevaid vaatenurki ja täiendada hindamise alusmaterjali.

Haridus- ja Noorteamet on loonud hindajatele digitaalsed näidisküsimustike vormid. Muudetavat koopia saamiseks võta ühendust meiliaadressil noorteseire@harno.ee.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.5. Enesehindamise juhend

Enesehindamine viiakse läbi Haridussilmas struktureeritud hindamisvormi alusel. See tähendab, et hinnangud antakse etteantud loogika ja sisendväljade kaudu.

Haridussilmas täidetakse:

- indikaatorite sisend, mis põhineb andmetel, kirjeldustel ja tõenditel;
- taustaandmed, mis annavad ülevaate KOV-i kontekstist;
- koondhinnang, kus sõnastatakse üldine hinnang noortevaldkonna korraldusele ning tuuakse esile peamised tugevused ja arenguvajadused.

Iga indikaatori juures:

- on määratud sisestusviis, näiteks tekst, arv, valik, link või fail;
- kuvatakse vajaduse korral olemasolevad andmed ja visuaalid või viidatakse muudele andmeallikatele, näiteks juhtimislauale;

- hindaja lisab sisendi ja tõendid, mis toetavad hinnangu kujundamist.

Tulemusindikaatorite puhul sisestab kasutaja vajalikud andmed ning süsteem arvutab tulemuse. Väljundindikaatorite puhul kujuneb hinnang kirjelduste, tõendite ja arutelu põhjal.

Enesehindamine Haridussilmas on seega:

- andmetele ja tõenditele toetuv;
- meeskondlik aruteluprotsess;
- struktureeritud töö, mille tulemusena kujuneb hinnang alaeesmärkide lõikes.

HEA ENESEHINDAMINE:

- põhineb andmetel ja tõenditel, mitte üksikute arvamustel;
- ei kirjelda ainult tegevusi, vaid analüüsib nende toimimist ja mõju;
- eristab selgelt tugevusi ja arenguvajadusi;
- arvestab erinevaid vaatenurki, sealhulgas noorte vaadet;
- on meeskonnas läbi arutatud ja kokku lepitud.

Hea enesehindamine ei püüa näidata olukorda tegelikust paremana, vaid loob realistliku aluse arendustegevuste kavandamiseks.

Viimati uuendatud 21.08.2026

3.5.1. Ettevalmistus enesehindamiseks

Enesehindamine algab ettevalmistusega, mille eesmärk on luua selge töökorraldus ja ühine arusaam protsessist.

1. Eesmärk

Sõnasta, miks hindamist läbi viiakse ja kuidas tulemusi kasutatakse.

2. Meeskond

Moodusta enesehindamise meeskond ning määra protsessijuht.

3. Ajakava ja töökorraldus

Lepi kokku ajakava, töövormid ja vastutus ning ava hindamine Haridussilmas.

4. Andmed ja tõendid

Kaardista olemasolevad andmed ja tõendid ning kavanda täiendava sisendi kogumine.

5. Kaasamine

Planeeri, kuidas kaasatakse noori ja teisi osapooli, näiteks ankeetide, arutelude või osaluskogude kaudu, et nende vaade oleks hindamise sisendiks.

Protsessijuhi roll on tagada, et:

- hindamine toimub kokkulepitud ajakava järgi;
- kõik osapooled mõistavad oma rolli;
- Haridussilma sisestatav info on terviklik ja läbimõeldud.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.5.2. Andmed ja tõendid enesehindamises

Enesehindamine tugineb andmetele ja tõenditele, mis toetavad hinnangute kujunemist. Käesolevas alapeatükis keskendutakse sellele, kuidas neid enesehindamisel kasutada.

Andmeid kasutatakse kogu hindamisprotsessi vältel:

- ettevalmistuses;
- enesehindamisel;
- välishindamisel;
- tulemuste koondamisel.

Kasutatavad andmed võivad pärineda mitmetest allikatest, sealhulgas Haridussilmas kuvatavatest andmetest ja aruannetest, KOV-i dokumentidest ja statistikast ning osapoolte tagasisidest.

Noorte ja osapoolte sisend

Oluline osa andmetest on noorte ja teiste osapoolte vaade, mis aitab hinnata teenuste tegelikku toimimist ja mõju.

Selleks kasutatakse näiteks:

- ankeete ja küsitlusi;
- arutelusid ja fookusgruppe;
- noorte osaluskogusid.

- Oluline on, et kogutud sisend:
- oleks seotud hinnangutega;
- kajastuks analüüsis;
- mõjutaks järelduste ja arenguvajaduste sõnastamist.

Kui andmeid ei ole piisavalt:

- kasutatakse olemasolevaid kirjeldusi ja kogemusi;
- kogutakse vajaduse korral täiendavat sisendit.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.5.3. Hindamise läbiviimine Haridussilmas

Enesehindamine viiakse läbi indikaatorite ja alaeesmärkide kaupa, täites Haridussilma hindamisvormi.

Iga indikaatori puhul:

- tutvutakse olemasoleva info ja andmetega;
- sisestatakse vajalikud andmed või kirjeldused;
- lisatakse asjakohased tõendid;
- arutatakse, kuidas tegevus tegelikult toimib;
- täpsustatakse sisendit arutelu põhjal.

NÄIDE PÕHJENDUSE SÕNASTAMISEST

✗ Nõrk põhjendus

“Noortel on head võimalused osaleda.”

✓ Tugev põhjendus

“Noortel on võimalus osaleda noortevolikogu kaudu ning regulaarselt toimuvad arutelud. Samas ei ole dokumenteeritud juhtumeid, kus noorte ettepanekud oleksid viinud otsusteni, mistõttu on osaluse mõju piiratud.”

Hinnangute kujundamine ja hindamisskaala

Hinnangud antakse alaeesmärkide lõikes, lähtudes indikaatoritest, andmetest ja arutelust. Hindamisel kasutatakse neljaastmelist hindamisskaalat:

Tase | Nimetus | Kirjeldus

1 | Ei vasta | Kirjeldatud praktikad puuduvad või on juhuslikud ega moodusta toimivat tervikut.

2 | Osaline | Mõned praktikad on olemas, kuid need ei toimi süsteemselt või on nende ulatus ja mõju piiratud.

3 | Suures osas | Enamik kirjeldatud praktikaid on olemas ja toimivad, kuid esineb üksikuid puudusi või ebaühtlust.

4 | Täielik | Alaeesmärgiga seotud praktikad on tervikuna rakendatud ning toimivad süsteemselt ja järjepidevalt.

Indikaatorite täitmine toetab hinnangu kujunemist, kuid hinnang ei kujune automaatselt ega matemaatilise keskmisena, vaid tervikvaate põhjal.

Hinnangu andmisel arvestatakse:

- millises ulatuses on kirjeldatud praktikad rakendatud;
- kui süsteemselt ja järjepidevalt need toimivad;
- milline on nende mõju või nähtavus.

Hinnanguga koos sõnastatakse:

- alaeesmärgi analüüs;
- peamised tugevused;
- arenguvajadused.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.5.4. Meeskonnatöö ja konsensus

Enesehindamine toimub meeskonnatööna ning hinnangud kujunevad konsensuslikult.

TÜÜPILISED VEAD

Enesehindamisel tasub vältida olukordi, kus:

- kirjeldatakse tegevusi, kuid ei hinnata nende toimimist;
- hinnang ei toetu andmetele ega tõenditele;
- valitakse liiga kõrge hinnang ilma selge põhjendusega;
- hinnang põhineb ühe inimese arvamusel;
- tugevused ja arenguvajadused ei ole selgelt eristatud.

Nende vigade vältimine aitab muuta hindamise sisukaks ja usaldusväärseks.

Konsensus tähendab, et:

- hinnang on ühiselt läbi arutatud;
- see põhineb jagatud arusaamal, mitte üksikute arvamuste kompromissil.

Konsensuseni jõutakse:

- individuaalse ettevalmistuse kaudu;
- ühise arutelu käigus;
- kokkulepitud hinnangu sõnastamisel.
- Vajaduse korral võib põhjendustes kajastada ka erinevaid vaatenurki.

Enesehindamise tulemusena on Haridussilmas:

- hinnangud alaeesmärkide lõikes;
- põhjendused ja tõendid;
- esile toodud tugevused ja arenguvajadused.

Enne enesehindamise lõpetamist on oluline veenduda, et hinnangud on terviklikud ja põhjendatud.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.6. Välishindamise juhend

Välishindamine täiendab enesehindamist sõltumatu ja professionaalse vaatega ning aitab hinnanguid täpsustada ja süvendada.

Välishindamise eesmärk ei ole kontroll ega järelevalve, vaid:

- mõtestada enesehindamise tulemusi;
- täpsustada ja süvendada hinnanguid;
- toetada arendustegevuste kavandamist.

Välishindamisel keskendutakse:

- mitte ainult tegevuste olemasolule, vaid nende toimimisele;
- süsteemsusele ja järjepidevusele;
- loodud väärtusele ja mõjule.

Viimati uuendatud 21.08.2026

3.6.1. Ettevalmistus ja välishindamise meeskond

Välishindamise viib läbi välishindajate meeskond, kuhu kuuluvad noortevaldkonna kogemusega eksperdid või teiste omavalitsuste esindajad, kellel on vastav valdkondlik kogemus.

Välishindamise meeskond:

- on mitmeliikmeline, soovitatavalt 2–3 liiget;
- hendab erinevaid vaatenurki ja kogemusi;
- tegutseb kogu protsessi vältel ühtse meeskonnana.

Välishindajad:

- ei ole seotud hinnatava omavalitsusega;
- tegutsevad sõltumatult ja erapooletult;
- lähtuvad kokkulepitud hindamismudelist.

Hinnangud kujundatakse välishindajate meeskonnas konsensuslikult. Välishindamine eeldab, et välishindajad on eelnevalt ette valmistatud ning tunnevad hindamismudelit ja tööpõhimõtteid.

Välishindajad kaasatakse tavaliselt:

- välishindajate võrgustiku kaudu;
- teiste omavalitsuste spetsialistide hulgast;
- kokkuleppel kvaliteedihindamise korraldaja või koordineeriva asutusega.

Välishindamise korraldus, sealhulgas tasustamine või kulude katmine lepitakse enne hindamise algust kokku välishindajate ja KOV-i vahel.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.6.2. Välishindamise läbiviimine

Välishindamine on struktureeritud protsess, mis koosneb kolmest omavahel seotud etapist.

**VÄLISHINDAMISE
KÜLASTUSPÄEVA NÄIDIS**

09:00–09:30

Kohtumine enesehindamise meeskonnaga

09:30–12:30

Kohtumised ja intervjuud
(nt teenuseosutajad, partnerid, noored)

12:30–13:15

Noortevaldkonna asutuste külastused ja
lõuna kohapeal

13:15–14:00

Välishindajate arutelu tähelepanekute ja
järelduste koondamiseks

14:00–15:00

Tagasisidearutelu: esmased tähelepanekud
ja järeldused

1. Ettevalmistus ehk eeltöö

- Tutvutakse enesehindamise tulemuste, põhjenduste ja tõenditega;

- lepitakse kokku külastuse fookus ja ajakava;
- vajaduse korral esitatakse täpsustavaid küsimusi.

2. Külastus ja kohtumised

- Kohtutakse enesehindamise meeskonnaga;
- viiakse läbi intervjuud ja arutelud;
- vajaduse korral külastatakse asutusi ja kohtutakse noortega.

3. Järeltegevused ja tulemuste vormistamine

- Välishindajad arutavad tulemusi ja täpsustavad hinnanguid;
- tulemused vormistatakse Haridussilmas;
- kinnitatakse hinnangud.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.6.3. Andmed ja infoallikad välishindamisel

Välishindamine põhineb erinevate infoallikate koosmõjul:

- enesehindamise materjalid;
- tõendid ja dokumendid;
- kohtumised ja intervjuud;
- vajaduse korral kohapealne vaatlus.

Intervjuude ja arutelude eesmärk on mõista konteksti, täpsustada hinnanguid ning arutada praktikate toimimist. Oluline on luua avatud ja lugupidav arutelukeskkond. Välishindamine on dialoog, mitte kontroll, ning keskendub mõistmisele, mitte vigade otsimisele.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.6.4. Meeskonnatöö ja konsensus välishindamisel

Välishindajad töötavad Haridussilmas ning kasutavad sama mudelit ja hindamisvormi nagu enesehindamisel. Välishindamise algab Haridussilmas siis, kui enesehindamise esindaja on andnud

välishindajatele ligipääsu enesehindamise tulemustele.

Haridussilmas välishindajad:

- tutvuvad enesehindamise hinnangute, põhjenduste ja tõenditega;
- vaatavad üle tulemusindikaatorite andmed;
- täpsustavad hinnanguid kohtumiste ja lisainfo põhjal;
- esitavad vajaduse korral täiendavaid tõendeid ja selgitusi.

Välishindajad ei dubleeri enesehindamise käigus esitatud tõendeid, vaid lisavad kohtumiste ja intervjuude käigus saadud täiendava info, hinnangut selgitavad tähelepanekud ning vajaduse korral viited lisaallikatele.

Hindamine toimub alaeesmärkide lõikes, kasutades sama neljaastmelist hindamisskaalat nagu enesehindamisel.

Välishindajad:

- kujundavad numbrilise hinnangu alaeesmärkide kaupa, lähtudes indikaatorite tervikpildist, andmetest ja arutelust;
- toovad esile tugevused ja arenguvajadused;
- sõnastavad koondhinnangu, mis peegeldab nende tervikvaadet.

Välishindajad kujundavad oma hinnangu meeskonnas konsensuslikult. Konsensus kujuneb enesehindamise tulemuste analüüsi, tõendite ja andmete ning kohtumisel ja aruteludes saadud sisendi põhjal. Hinnang ei ole üksikute tähelepanekute kogum, vaid tervikvaade noortevaldkonna korraldusele.

Hinnangute kujundamine välishindamisel

Välishindamise usaldusväärsus põhineb eetikal ja professionaalsusel.

Välishindaja:

- on erapooletu;
- lähtub kokkulepitud kriteeriumitest;
- ei tee järeldusi üksikute tähelepanekute põhjal.

Peamised põhimõtted on erapooletus, lugupidamine, läbipaistvus ja konfidentsiaalsus. Välishindaja ei tegutse audiitori ega järelevalve teostajana.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.6.5. Tagasiside andmine hindamispäeval

Tagasiside keskne vorm on tagasisidekohtumine, kus välishindajad tutvustavad enesehindamise meeskonnale oma esialgseid tähelepanekuid ja hindamistulemusi.

Tagasisidekohtumise eesmärk on:

- tuua esile peamised tugevused;
- sõnastada arenguvajadused;
- kujundada ühine arusaam edasistest sammudest.

Tagasiside ei ole ühepoolne esitlus, vaid arutelu, kus esitatakse küsimusi ja täpsustusi, jagatakse erinevaid vaatenurki ning luuakse alus ühiste järelduste kujundamiseks. Oluline on luua avatud ja turvaline arutelukeskkond, kasutada selget sõnastust ja jätta ruumi dialoogiks.

Tagasisidekohtumisel esitatud tähelepanekud ei ole lõplik hinnang, vaid arutelu alus, mida välishindajad pärast kohtumist täpsustavad.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.6.6. Välishindamise väljund Haridussilmas

Välishindamise tulemused vormistatakse Haridussilmas struktureeritud kujul kogu hindamismudeli ulatuses ja koondhinnanguna. Aluseks on välishindajate ühine hinnang.

Koondhinnangus sõnastavad välishindajad:

- KOV-i konteksti kirjelduse;
- ülevaate hindamisprotsessist;
- peamised tugevused;
- olulisemad arenguvajadused;
- üldhinnangu ja kokkuvõtte.

Selline ülesehitus aitab:

- siduda hinnangud tervikuks;
- teha järeldused arusaadavaks;
- toetada arendustegevuste kavandamist.

Tagasiside kujuneb kahes etapis:

1. esmased tähelepanekud kujunevad enesehindamise materjalide põhjal ning täienevad välishindamise päeva kohtumiste käigus. Need on sisendiks tagasisidekohtumisele;
2. pärast välishindamist vormistatakse täpsustatud ja koondatud tulemused.

Välishindamine ei ole protsessi lõpp, vaid üks oluline osa arengutsüklist.

Hästi läbiviidud välishindamine:

- süvendab enesehindamise tulemusi;
- toetab ühise arusaama kujunemist;
- aitab seada realistlikke arengusuundi.

Enesehindamise meeskonna kujundatud hinnangud ning välishindajate järeldused ja tagasiside annavad aluse protsessi jätkamiseks. Järgmises etapis tõlgendab enesehindamise meeskond tulemusi ja kavandab arendustegevusi, mida käsitletakse järgmises alapeatükis.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.7. Tulemuste kasutamine

Kvaliteedihindamise tegelik väärtus avaldub siis, kui tulemusi kasutatakse. Hindamine ei ole eesmärk omaette, vaid töövahend, mis aitab mõista senist tegevust, teha põhjendatud valikuid ning kavandada arendustegevusi. Hindamistulemuste kasutamine on eelkõige kohaliku omavalitsuse juhtimisülesanne.

Pidev arengutsükkel (PDCA)

Hindamistulemuste kasutamine on osa pidevast arengutsüklist, kus hindamine ja arendamine on omavahel seotud. Enesehindamine, välishindamine, arendustegevused ja mõju hindamine moodustavad korduva tsükli, milles iga etapp toetab järgmist.

Arengutsükkel põhineb järgmisel loogikal:

- Planeeri (Plan) – seatakse prioriteedid ja arendustegevused;
- Teosta (Do) – viiakse tegevused ellu;
- Kontrolli (Check) – hinnatakse tulemusi ja mõju, sealhulgas järgmise hindamise käigus;
- Tegutse (Act) – tehakse otsused ja vajalikud muudatused.

Hindamine ei ole tsükli lõpp, vaid järgmise tsükli algus.

Selline lähenemine:

- tagab järjepideva kvaliteedijuhtimise;
- aitab vältida ühekordset hindamist;
- toetab teadlikku ja pikaajalist arengut.

Kvaliteedihindamise väärtus seisneb selles, kuidas tulemusi kasutatakse. Läbimõeldud analüüs, selged prioriteedid ja sihipärased arendustegevused aitavad kujundada noortevaldkonda, kus kvaliteet ei ole juhuslik, vaid teadlikult arendatud.

Viimati uuendatud 21.08.2026

3.7.1. Hindamistulemuste tõlgendamine

Hindamistulemuste tõlgendamine algab tervikvaate loomisest, kus tulemusi vaadeldakse koondatult, mitte üksikute hinnangute kaupa.

Haridussilma koondatud hinnangud, põhjendused ja tõendid võimaldavad:

- näha noortevaldkonna korralduse üldist pilti;
- tuvastada tugevusi ja kitsaskohti;
- märgata korduvaid mustreid erinevate alaeesmärkide lõikes.

Tõlgendamisel on oluline:

- otsida seoseid eesmärkide ja alaeesmärkide vahel;
- hinnata, kas probleemid on üksikud või süsteemsed;
- vältida järelduste tegemist üksikute hinnangute põhjal.

Tulemuste tõlgendamine on oluline samm, mille käigus kujundatakse hindamistulemustest alus juhtimisotsuste tegemiseks. Selle etapi eesmärk on viia hindamine praktiliste arengusuundade ja otsusteni.

Tulemuste tõlgendamine toimub enesehindamise meeskonna juhtimisel. Selle käigus:

- analüüsitakse hindamistulemusi tervikuna;
- seostatakse tulemused KOV-i strateegiliste eesmärkidega;
- sõnastatakse järeldused, mis on aluseks edasistele otsustele.

Tõlgendamisse kaasatakse:

- KOV-i noortevaldkonna eest vastutav ametnik või juht, kellel on otsustusvastutus;
- enesehindamise meeskond, kes teeb sisulise analüüsi ja sõnastab järeldused;
- vajaduse korral KOV-i juhtkond ja partnerid.

Ilma selle etapita jääb hindamine kirjeldavaks ega täida oma eesmärki kvaliteedi arendamise tööriistana.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.7.2. Tugevuste ja arenguvajaduste koondamine

MIDA VAADATA TULEMUSTES?

Tulemuste tõlgendamisel
pööra tähelepanu sellele:

- millised alaeesmärgid korduvad madalama hinnanguga;
- kas sama teema ilmneb mitmes valdkonnas;
- kus on erinevus enese- ja välishindamise vahel;
- millised praktikad toimivad järjepidevalt.

Hindamistulemuste põhjal sõnastatakse:

- peamised tugevused;
- olulisemad arenguvajadused.

Tugevused kirjeldavad toimivaid ja süsteemseid praktikaid, mida tasub hoida ja võimaluse korral laiendada.

Arenguvajadused viitavad valdkondadele, kus:

- tegevus on ebaühtlane või puudulik;
- süsteemsus või mõju on piiratud;
- on vaja muudatusi või täiendavaid lahendusi.

Oluline on sõnastada arenguvajadused selgelt ja sisuliselt, mitte üldsõnaliselt. Selleks vaadeldakse enese- ja välishindamise tulemusi koos, et kujundada terviklik ja tasakaalustatud arusaam noortevaldkonna korraldusest või teenuse kvaliteedist.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.7.3. Sihttaseme ja arengusuuna määramine

Haridussilm võimaldab lisaks hetketaseme hindamisele määrata ka sihttaseme, mis kirjeldab soovitud arengutaset järgmises hindamistsükliis.

Sihttase ei ole osa hindamisskaalast, vaid juhtimisvahend, mis aitab:

- suunata arendustegevusi;
- seada realistlikke eesmärke;
- hinnata edasist arengut.

Haridussilmas võimaldab sihttase:

- siduda hinnangud tulevaste eesmärkidega;
- teha nähtavaks soovitud muutuse ulatuse;
- toetada prioriteetide seadmist.

Sihttaseme määramisel:

- lähtutakse hetketasemest;
- arvestatakse kohaliku konteksti ja ressursse;
- seotakse sihttase konkreetsete arendustegevustega.

Sihttase ei pea alati olema maksimaalne ehk 4, vaid realistlik ja põhjendatud.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.7.4. Prioriteetide seadmine ja arendustegevuste kavandamine

Kõiki arenguvajadusi ei ole võimalik korraga lahendada. Seetõttu valitakse peamised fookused, millele keskendutakse.

Soovitav on seada 2–4 prioriteeti.

- Prioriteetide valikul arvestatakse:
- mõju noorte võimalustele ja kogemusele;
- korduvaid või süsteemseid probleeme;
- seost KOV-i strateegiliste eesmärkidega;
- teostatavust olemasolevate ressurssidega.

Haridussilma koondvaade aitab prioriteete seada faktipõhiselt, tuginedes hinnangutele ja põhjendustele.

NÄIDE

Arenguvajadus: noorte ettepanekute mõju ei ole piisavalt nähtav.

Parendustegevus: kehtestada kord, mille kohaselt antakse noorte ettepanekutele kirjalik tagasiside ning nende käsitlemine dokumenteeritakse.

Iga prioriteedi kohta määratletakse arendustegevused, kus sõnastatakse:

- eesmärk;
- tegevused;
- vastutajad;
- ajakava;
- vajalikud ressursid.

Arendustegevused peavad olema:

- selged ja teostatavad;
- seotud hindamistulemustega;
- jälgitavad.

Tulemuste sidumine juhtimise ja planeerimisega

Hindamistulemused on sisend juhtimisotsuste tegemiseks. KOV viib kvaliteedihindamist läbi eelkõige selleks, et saada juhtimisotsusteks vajalikku infot ning suunata noortevaldkonna teadlikku arendamist.

Tulemusi kasutatakse:

- arengukavade ja tegevusplaanide koostamisel;
- eelarve ja ressursside planeerimisel;
- teenuste arendamisel;
- koostöö ja partnerluse kujundamisel.

Hindamine aitab:

- põhjendada otsuseid;
- suunata ressursse;
- hoida fookust olulistel teemadel.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.8. Hindamistsükkel ja ajakava

Kvaliteedihindamine on tulemuslik siis, kui see on osa pidevast juhtimis- ja arengutsüklist, kus hindamistulemusi kasutatakse teadlikult otsuste tegemisel ja arendustegevuste kavandamisel.

Kvaliteedihindamine ei ole eraldiseisev tegevus, vaid osa pidevast kvaliteedijuhtimisest.

Hindamisprotsessi saab vaadelda tsüklina:

- planeerimine – eesmärkide ja sihttaseme määramine;
- elluviimine – tegevuste ja teenuste korraldamine;
- hindamine – enese- ja välishindamine;

- parendamine – arendustegevuste kavandamine ja elluviimine.

See tsükliline lähenemine aitab siduda hindamise igapäevase juhtimisega

- tagada, et tulemusi kasutatakse;
- toetada järjepidevat arengut.

Viimati uuendatud 21.08.2026

3.8.1. Soovituslik hindamistsükkel

Kvaliteedihindamist on soovitatav läbi viia korduva tsüklina, mis võimaldab hinnata arengut ajas ja siduda hindamist strateegilise planeerimisega.

Soovituslik tsükli pikkus on neli aastat, mis on kooskõlas KOV-i arengukavade ja eelarvestrateegiate loogikaga:

- 1. aasta – hindamine ja analüüs;
- 2. aasta – arendustegevuste kavandamine ja käivitamine;
- 3. aasta – tegevuste elluviimine ja vahehindamine;
- 4. aasta – mõju hindamine ja ettevalmistus uueks tsüklik.

Selline lähenemine aitab:

- hinnata muutusi ajas;
- vältida ühekordset hindamist;
- siduda hindamist pikaajalise arenguga.

Viimati uuendatud 27.08.2026

3.8.2. Hindamise ajastamine ja seosed teiste protsessidega

Hindamise ajastamisel on oluline arvestada kohaliku omavalitsuse töökorralduse ja teiste protsessidega.

Soovitused ajastamiseks:

- planeeri hindamine nii, et tulemused jõuaksid arengukavade ja tegevusplaanide koostamisse;
- seo arendustegevused eelarve planeerimisega;
- ajasta noorte kaasamine perioodile, mil osalemine on realistlik, näiteks kooliperioodile;
- väldi hindamise koondumist liiga lühikesse ajavahemikku.

Kvaliteedihindamine on seotud mitmete KOV-i juhtimis- ja planeerimisprotsessidega.

Olulisemad seosed on:

- teenuste arendamine ja korraldamine;
- personalipoliitika ja koolitusvajadused, näiteks ametikohtade struktuur, kvalifikatsiooninõuded, töötasu alammäärad, palgajuhendid ning koolitus- ja arenguvõimalused;
- koostöö ja partnerlussuhted, näiteks koostöö haridus-, sotsiaal- ja kolmanda sektori partneritega teenuste kavandamisel ja elluviimisel.

Hindamise sidumine nende protsessidega:

- aitab vältida dubleerimist;
- suurendab hindamistulemuste kasutamist;
- toetab teadlikku juhtimist.

Läbimõeldud hindamistsüklil ja teadlik ajastamine aitavad tagada, et kvaliteedihindamine ei ole üksik tegevus, vaid osa järjepidevast ja mõjusast arendusprotsessist.

Viimati uuendatud 27.08.2026